

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben hához hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 Ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseket visszaadandó
 vagy megválaszolására nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A három censor meséje.*

A mult hétről igazán el lehet mondani, hogy a legviccesebb hetek közül való. Mert akármilyen furcsa, vannak nagyon vicces napok és hetek. Amikor az élet majdnem olyan ötletes és szatirikus, mint egy kitűnő író, amikor oly frapánsan komponál, hogy az ember szinte beleszédül. A mult hét valósággal szinpadra hatásra dolgozott. Egy eset helyett egyszerre hármát vetett föl és szinte bozorkányos találékonysággal ugratta be a napisajtót egyik baklövésből a másikba. A három censor esete ugyanis gyönyörű illusztrációja a mi napisajtónknak. Annak a sajtónak, amelynek egyetlen célja és törekvése olyan szódás palackokba tölteni az életből, a valóságból kifakadó források vizét, hogy a legtisztább viz is sötét bodzaléknak vagy abszintnek lássék; annak a sajtónak, amely Wilde Oszkár szerint értelmezi a morált és kötelességet, hogy tudniillik morál és kötelesség az, amit mindig másoktól várunk. Amit a napisajtó nálunk nap-nap mellett művel, legtöbbször igazán csak vaklárma s az emberek mégis úgy tesznek, mintha igazán égne a ház a fejük fölött.

Molnár apátról szól az első strófa. Molnár apát nagyon kedvelt ember a liberális sajtóban. Sokszor emlegetik a nevét s mindig olyasmivel kapcsolatban, ami a liberális újságoknak nem tetszik. Ezáltal valóságos kéjjel támadt rája a szabadelvű sajtó. Természetesen megint a szabadság az, amely veszedelemben forog és Molnár apát az, aki veszedelemben forogtatja. A liberális újságírás szemüvegén keresztül nézve az eset fontos, nagyszabású, óriási horderejű.

Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy Molnár prelátus közbenjárására a rendőrség megint beleavatkozott művészi ügyekbe. A Könyves Kálmán-társulat tudniillik művészi nuditások reprodukciót tette ki a kirakatába s a rendőrség a reprodukciókat beszédette, sőt mi több, az igazgatót száz korona pénzbírsággal sújtotta.

A liberális sajtóberkekben megszólaltak az összes jómadarak s csakugy omlottak az ismert frázisok a klerikális tulajdonságokról, a művészet szent szabadságáról, a meztelenség ártatlan és tiszta mivoltáról s végül Molnár apátról, aki

* Az Egyházi Közlöny tegnapi számából.

cenzurát mer gyakorolni a művészi alkotások felett stb. stb.

Szemüveg és pápaszem nélkül nézve a dolgot, az ügy roppant kicsinyes, csekély és minden fontosság nélkül való és igazán »liberális« elfogultság és rövidlátás kell hozzá, hogy sérelmesnek találja az ember. Tudniillik itt egy pillanatig sem volt és nem is lehetett szó a művészet sérelméről vagy háborgatásáról, hanem egyszerűen a — kirakatokról. Valami lehet muzeumba való, könyvbe való, szobába való, de azért még nem való a kirakatba.

A kirakat tudniillik egészen más valami s mi hisszük, hogy a kirakat alkalmas a művészi nuditások kultuszára. Ezen az alapon ugyanis holnap egy könyvkiadó vagy egyéb cégnek eszébe juthat az is, hogy ő a szent tudomány érdekében olyan preparatumokat fog kintenni a kirakatába, amelyeket máskülönbén csak az orvosi könyvekben találhat meg az érdeklődő. Azt hiszem, maguk a tudósok, a tanárok, az orvosok tiltakoznának az ellen a leghevesebben s igazuk is volna.

A Könyves Kálmán-féle kirakatredezés ellen is a művészeknek kellene első sorban tiltakozniok, még pedig a művészet érdekében. Hogy ezt nem tették, elég szomorú dolog. Hogy manapság Budapesten már csak egy katolikus pap tudja, hogy mi illik és mi nem, mi izléses és mi izléstelen, ez is elég szomorú. Azért, hogy valaki liberális, még nem kell okvetlenül fanatikusnak, ostobának és izléstelennek lennie! Hát akkor miért tesznek mégis úgy, mintha azok volnának?

Páter Tomcsányiról, a kiváló jezsuitáról is ugyanolyan jóakarattal akarták kisütni, hogy jogtalan cenzurát gyakorolt. Ha az ember a szabadkőműves és szabadgondolkodó lapokat olvasta, akár et is hihette volna, hogy mert Zichy János a kultuszminiszter, ennél fogva páter Tomcsányi a legfőbb drámabíró, mert lám ő akadályozta meg, hogy Erdős Renée »János tanítvány« című katolikus irányú drámája színre kerülhessen a Nemzeti Színházban.

Az eset talán még furcsább, mint az előbbi. Az intervjúk során ugyanis kiderült, hogy itt sem történt sérelem, mert hiszen nem is volt senki, aki panaszkozott volna. A dolog tudniillik úgy tör-

tént, hogy Erdős Renée a mult esztendőben benyújtott egy János tanítvány című drámát, amelyet a Nemzeti Színház drámabíró-bizottsága nem fogadott el előadásra. A drámabíró-bizottságnak a legsúlyosabb kifogása a darab ellen az volt, hogy a katolicizmus egyik legkényesebb kérdését viszi szinpadra, azonkívül föllépteti Szűz Máriát s a bíráló-bizottság (amelynek fele zsidókból áll) nem tartotta opportunusnak a dráma színrehozatalát, ámbár mint költői művet nagyon figyelemreméltónak találták. Már most az történt, hogy a szerző külföldről visszajött Budapestre, fölkereste a Nemzeti Színház igazgatóját, aki megismételte előtte mindazokat az aggodalmakat, amelyek a drámabíró-bizottságban fölmerültek a darab előadása ellen. Erdős Renée arra hivatkozott, hogy drámáját néhány egyházi ember kifogástalannak és előadhatónak ítélte s egyenesen fölkereste az igazgatót arra, hogy olvastassa át drámáját egy arra illetékes egyházi férfiúval s meg is nevezte páter Tomcsányit. Tóth Imre, aki maga protestáns ember s így saját bevallása szerint nem lehetett nézete ebben a kérdésben, elvitte a darabot Tomcsányihoz, aki el is olvasta és véleményt adott róla. Tomcsányi páter véleménye egyezett a drámabírók véleményével, akik már egy félévvel azelőtt kimondták e kérdésben a döntő szót, hogy tudniillik a dráma nem szinpadra való. Páter Tomcsányinak két rendbeli súlyos kifogása volt, hogy tudniillik Mária Magdolna szerelme János iránt, továbbá a Szent Szűz alakja nem a katolikus telfogás értelmében való, de ezzel a véleménynyel csak egy érdeklődést elégitett ki, mert hiszen a bírálók döntése jóval előbb megtörtént.

A sajtólárma, amelyet a liberális körökben annyira elterjedt és népszerű »Pesti Hírlap« kezdeményezett, a szerző és az igazgató nyilatkozatai után szinte kissé szégyenkezve elhallgatott, de már magában véve az is jellemző, hogy mivel próbál a sajtó nálunk lármát ütni. Pedig csak nemrégiben történt, hogy a Vigszínház, amelynek nincsenek tekintetei, előadott egy katolikus darabot a coelibatus ellen és fényesen megbukott vele, nemcsak azért, mert a darab rossz volt, hanem azért is, mert a publikumban több a jóízlés, mint az újságírókban. A publikum tudja, hogy val-

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

lasi kérdések feszegetése nem a szinpadra való. Különb az újságírók is tudják ezt, mihelyest zsidókérdésről van szó s ha történetesen úgy fordul a dolog, hogy Erdős Renée János tanítványa helyett egy zsidó érdekű és tárgy darab kerül a Nemzeti Színházhoz s Tóth Imre — mint kálvinista ember — elment volna a főrabbihoz, hogy megkérdezze a véleményét: az egész sajtó meggyezett volna abban, hogy Tóth Imrénél tapintatosabb és objektivebb ember nincs a világon. De mert katolikus dologról volt szó, katolikus papról s hozzá még jezsuitáról: tehát megpróbálkoztak egy kis botránnyal. Hátha sikerül lármát csinálni. Ezuttal nem sikerült. Felsültek.

A harmadik cenzor esetesen érdektelen. Sőt maga az ember is érdekes. Tudniillik báró Barkóczyról van szó akiről a liberális újságok azt írják, hogy minden délben zsidókat ebédel és kongregációs tanárokat nevez ki igazgatónak. A valóság és a sajtóriport, a statisztika és a vezérek itt megint nagyon ellentmondanak egymásnak. Valahányszor ugyanis báró Barkóczy kinevez egy tanárt, aki kongregációs, az egyesült liberális sajtó tüzet kiabál. S minthogy arról a kilencről, vagy tizenkilencről, akiket szintén kineveznek, de a kik nem kongregációsok, az újságok bölcsen hallgatnak: a közönség nagyon könnyen azt az impressziót nyerheti, hogy Barkóczy mást, mint kongregációt egyáltalában ki sem neveztet. Így fordul el a valóság képe az újságok hasábjain. Kétségtelen, hogy Barkóczy báró, elődjeivel ellentétben, a katolikusokat, mint számban is legerősebb felekezetet, a maga jogaihoz juttatja, de ezt csak igazságosnak és méltányosnak találnák, ha visszagondolnának azokra a mellőztetésekre, amelyeket évekként ezelőtt a katolikusok szenvedtek e téren. Igaz, hogy mi is próbáltunk hangot adni jogos elégtelenségünknek, de vajjon ki hallgatótt ránk? Nekünk nem volt hatalmas sajtónk, amilyen a mai liberális sajtó, a mely olyan, mint a néhai tihanyi visszhang s harminchármat ver vissza egy helyett.

Ma valóságos őrvongást és tombolást visznek végbe a liberális újságok, valahányszor (ami pedig ugyancsak ritkán történik meg) felállítanak egy kir. kath. gimnáziumot. De bezzeg nem őrvongtak és nem tomboltak akkor, amikor katolikus gimnáziumot államosítottak egyremásra. Az »Üsd a katolikusust« valóságos jelszó lett már a sajtóban, olyannyira, hogy ez a sajtó minden természetes és normális dolgot, amelyben történetesen katolikus embernek van része: fekete klerikalizmusnak nevez. Nem tudnak belenyugodni abba, hogy a katolikusok vannak legtöbben, így legalább azt szeretnék, ha ők állanának leggyön-

gében. Folyton azt kiabálják, hogy a katolikusok üldözik őket — ami pedig eléggé átlátszó politika — mert a célja csakis az, hogy a katolikusoknak valahogy eszükbe ne jusson — védekezni.

Politikai hírek.

A képviselőház ülése. Kabos Ferenc alelnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést. Bemutatja Kolozsvár- és Ugmege feliratát általános titkos választójog érdekében, Sáros- és Abaujtonavármegye kérvényét a sajtószabadság biztosítékáért. *Bikádi* Antal a két első felirat hovautalása tekintetében az elnöki indítvány nyál szemben ellenindítványt tesz. *Elnök* jelenti, hogy husznál többen névszerinti szavazást kérnek Kolozsvár és Ugmege kérvényén és a szavazásnak holnapra való halasztását indítványozzák. Sorra kerültek a mára halasztott *névszerinti szavazások*.

Közös miniszteri értekezlet. Bécsből táviratozzák: Vasárnap délelőtt 10 órakor a bankgassei magyar miniszteriumban értekezlet volt, amelyen gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Beöthy* László kereskedelemügyi és *Stetina* József államtitkár vettek részt. Az értekezleten a bosnyák vasuti összeköttetések kérdésével foglalkoztak s ez az értekezlet 11 óráig tartott. Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök 11 órakor *Montenuovo* herceg főudvarmester látogatását fogadta. Délelőtt gróf *Khuen-Héderváry* meglátogatta a Bécsben időző gróf *Szögyény-Marich* László berlini osztrák-magyar nagykövetet. A délután folyamán a bécsi *pápai nuncius* látogatta meg a magyar miniszterelnököt. Délután félhárom órakor megkezdődött a külügyminiszteriumban a *közös miniszteri értekezlet*, amelyről a magyar kabinet tagjai esti negyed nyolc órakor tértek vissza a bankgassei miniszterimba. A közös miniszteri értekezlet elintézte a boszniai vasuti összeköttetések kérdését és foglalkozott az 1912. évi közös költségvetés előzetes megbeszéléseivel. Végül *Aehrenthal* gróf közös külügyminiszter tájékoztatta a miniszterelnököt a külügyi helyzetről.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter *Stetina* József államtitkár és dr. *Jármay* Elemér titkár társaságában tegnap éjjel Budapestre visszautazott. *Lukács* László pénzügyminiszter ma reggel utazott haza. A király ma kihallgatáson fogadta *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnököt. A kihallgatás félhárom órakor *Schönbrunnban* volt és a *parlamenti helyszéről* való jelentéstételnek szót.

Az osztrák kormányválság. Bécsi tudósítónk jelenti: Báró *Gautsch* osztrák miniszterelnök tegnap délelőtt külön kihallgatáson jelent meg a király előtt és benyújtotta a kabinet lemondását. A király elfogadta a lemondást, egyben újabb kormányalakításra adott megbízást *Gautschnak*. Az új kormányban *Gautschon* kívül a régi tagok közül csak *Stürgkh* közoktatási, *Hohenburger* igazságügyi és *Georgi* honvédelmi miniszterek maradnak meg.

A biharmegyei tűzoltóegyletek kongresszusa.

Vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta közgyűlését az önkéntes tűzoltóegyletek biharmegyei és nagyváradai szövetsége.

A vidéki önkéntes tűzoltóegyletek kiküldött képviselői és az érdeklődő közönség szorongásig megtöltötték a vármegyei ház nagytermét. *Lukács* Ödön parancsnok nyitotta meg a közgyűlést.

Üdvözölte a biharmegyei és nagyváradai szövetség vidéki és helybeli tagjait és dr. *Vass* János hevesmegyei főjegyzőt, aki a tűzoltás terén már eddig is nagy érdemeket szerzett.

Ezzel a gyűlést megnyitotta. Dr. *Vass* János szólt fel, megköszönte az üdvözlést és kijelentette, hogy bár *Lukács* Ödön parancsnok szavai hozzá voltak intézve, nem csak őt illetik egyedül, hanem az országos szövetséget, mely őt kiküldötte.

Napirendre térés előtt dr. *Sebő* Mihály egyleti ügyész azt indítványozza, hogy *Fráter* Barnabást Biharmegye érdemes alispánját, aki a tűzoltó intézmények lelkes pártfogója, válasszák meg a szövetség tiszteletbeli elnökévé. A közgyűlés egyhangulag megválasztotta *Fráter* Barnabást a biharmegyei és nagyváradai szövetség tiszteletbeli elnökévé.

Lukács Ödön elnök a választmány husz tagját kérte fel a szövetség kivánságának tolmácsolására és az alispán meghívására.

A küldöttséget *Pekánovits* Imre főmérnök vezette.

Tíz perc múlva megjelenik az alispán. Megérkezett harsogó éljenzés követte. *Lukács* Ödön elnök szép szavakban üdvözölte a szövetség új elnökét, akiben a tűzoltó akciók lelkes támogatóját látja.

Fráter Barnabás alispán szívélyes szavakkal köszönte meg a kitüntető bizalmat, mellyel megtisztelték. A szövetségi tagok bizalma parancs és e megbízást olyan kitüntetésnek tekintti, mely kötelezettségekkel jár. Tudja mi a jövőben a kötelessége. A szövetség munkájából ő is kiakarja venni a részét. Kitörő taps és éljenzés követte az alispán szavait. Ezután napirendre tértek.

Az elnöki jelentést dr. *Sebő* Mihály egyleti ügyész olvasta fel. Az elnök indítványozza a jelentésben, hogy *Mezey* Mihály érdeme és emléke a jegyzőkönyv első lapján örökíttessék meg. Jelenti az elnök, hogy az intéző- és szervezőbizottság megalakult. Továbbá, hogy a nyáron tűzrendészeti tanfolyamokat fognak rendezni. Erről különben Biharvármegye alispánjához már javaslatot is terjesztettek. *Grácz*er Lajos szövetségi pénztárnok előterjesztette a számadásokat. Az öttagú bizottság felülvizsgálata után a közgyűlés a felmentvényt megadta. Tudomásul vette ezután a közgyűlés a tűzoltók kitüntetésére alapított díszérem szabályzatot. A szövetség javaslatot tett a tűzoltótanfolyam mikénti szervezéséről. Szó volt továbbá arról is, hogy vidéken, ahol nincs vízvezeték, mi módon lehetne megoldani a vízszerezés kérdését.

Fándly József a székelyhídi főparancsnok

Nagyvárad legszolidabb és legkellemesebb szórakozó helye az

ERDÉLYI BOROZÓ

Nagy Sándor-utca 4. sz.

szólt a tárgyhoz. Ő a székelyhídi vízszerezés módját ajánlja. Székelyhídon köteles minden házigazda egy 2 hektoliternél nagyobb, de 3 hektoliternél kisebb vízzel telt leaknázott hordót az udvarban tartani. Ha valamelyik utcában tűz üt ki, azon utca lakói tartoznak hordókat az utcára kigurítani, hogy onnan a gyűjtőkocsikon könnyen elvihessék a tűz színhelyére. A székelyhídi tűzoltó-egylet ezen saját találmányu vízszerező gyűjtőkocsiját a veszprémi kiállításon ezüstéremmel tüntették ki.

Ezután Lukács Odón elnök a közgyűlést berekesztette és a vendégeket meghívta a társasbédre és a nagyváradai önkéntes tűzoltó-egylet gyakorlatainak bemutatására.

A társas ebéd.

Déli 1 órakor háromszáz terítékű bankett volt a Fekete Sas nagytermében. Ott voltak Fráter Barnabás, Lukács Odón, Vass János, Kessthelyi Zoltán, Pekámovics Imre, Örléy György dr, Medvigy Gábor dr, Almóder Endre, Moskovits Miksa, Fráter Pál dr, Markovits Samu, Gráczer Lajos, Szűcs Izó stb. A pecsenyénél Lukács mondta az első toasztot, kezében a Mezey serleggel, Fráter Barnabást, az új parancsnokot üdvözlöi és élte. Fráter Pál dr messze földről jött férfit, Vass János dr-t köszöntötte fel és a hatóság és a tűzoltóság együttműködésére üritette poharát. Dr Vass János szintén a közigazgatás és a tűzoltóság együttműködésére üriti poharát. Nincs messze az idő, midőn Biharvármegye képességeit a tűzrendészet terén is dokumentálja. Fráter Barnabás dr alispán, a szövetség országosan elismert nevű parancsnokát, Lukács Odónt élte. Az ő egészségére üriti poharát.

Medvigy Gábor dr a vármegye érdemes tisztikarát élte. Végül Dióssy Soma mondott toasztot Lukács Odónre.

A tűzoltó-gyakorlatok.

Délután 3 órakor a tizenhat egyesület képviselői összegyűltek a tűzoltó-laktanya udvarán, ahol a nagyváradai önkéntes és hivatásos tűzoltók gyönyörű és nehéz produkciókat mutattak be. Volt iskola-szerelés az összes szereken, vízvezeték, szivattyu, tolólétra dugó-létra gyakorlat. Be lett mutatva a legújabb rendszerű permetező sugáreső is. Mászást ugrást, különböző mentési módokat mutattak be, végül menetgyakorlat volt zenével, ami nagy mértékben megnyerte a közönség tetszését. Meglepő ügyességet és haladást tanusított a tűzoltó zenekar is. Ezt a zenekart három héttel ezelőtt szervezték Lukács Odón parancsnok és agilis segédtisztje, Lőrinczy Viktor. Vasárnapra már annyira ki voltak képezve, hogy a felvonulást már zenészóval lehetett megtartani.

A vidéki kiküldöttek lelkesen ünnepelték Lukács Odón és Gráczer Lajos főparancsnokokat.

Legjobb minőségű
valódi amerikai cipők
REICHARD áruháza
cégnél kaphatók.

Építkezések a város határában.

A városi tanács határozata.

Említettük már, hogy Nagyvárad város tanácsa elutasította Hettyei Gyuláné azon kérését, hogy Nagyvárad város szélén, Száldobágy község közvetlen határában levő nagyterületű szőlőföldjét házhelyekül parcellázza, mert oda semmiféle építkezésre engedélyt nem ad. A városi tanács egyben elhatározta, hogy ezen körülményt a hírlapokban is közzé teszi, nehogy szegény emberek drága pénzen ott házhelyeket vegyenek s csak később tudják meg, hogy ott a város semmiféle építkezést nem engedélyez.

A városi tanács továbbá intézkedett az iránt is, hogy engedély nélkül se építkezessen ott senki, nehogy a Nilgész- és Popovics-teleken történt dolgok ismétlődjenek. Ezuttal, ha kell, karhatalommal is megakadályozza a rendőrség az építkezést.

A városi tanács erre vonatkozó véghatározata a következő:

A városi mérnöki hivatal jelentése Hettyei Gyuláné telekfelosztási ügyében.

Véghatározat: A tanács folyamodott azon kérelmének, hogy a nagyváradai 441. és 1423. sz. tkvi. betétben 6425—6437. és 6444—6446. hrsz. alatt foglalt ingatlanát a bemutatott felosztási terv szerint felparcellázhassa. helyt nem ad, illetve a megnevezett ingatlanak házhelyekül leendő felosztását meg nem engedi.

Indokok: Az építkezési szabályrendelet 20. §-a értelmében valamely teleknek több házhelyre felosztása csak hatóság engedélyével történhetik, azonban hogy a hatóság ily engedélyt kiadhasson, szükséges hogy a felosztani szándékolt telek mindazon követelményeknek megfeleljen, amelyek közegészség, közbiztonság, tankötelezettség teljesíthetése stb. tekintetében megkövetelendők.

A felosztani szándékolt telek közvetlen a száldobágyi határ mentén fekszik, tehát oly távol a városától, hogy a most említett követelményekről a város nem gondoskodhatik; már pedig a közbiztonsági és tűzrendészeti szolgálat biztosítása, a közegészségügyi követelmények, minők a csatornázás, vízzel ellátás, köztisztaság kielégítése a tankötelezettség teljesíthetésére irányuló kívánalmak kielégíthetése nélkül egy elszigetelten álló s külön városrész jellegével bíró telekfelosztási terv nem engedélyezhető.

Ugyanazért a közérdek megóvása szempontjából a tanács egyuttal elrendeli, hogy a fenti telken minden építkezés szükség esetén karhatalommal is megakadályoztassék; miért is szigorúan megtagadja a hegybírónak, miszerint minden építkezést ott akadályozzon meg s szükség esetén a rendőrségtől erre a célra rendőri karhatalom kérjen; a rendőrséget a szükséges karhatalom nyújtására s ezen határozat szigorú ellenőrzésére felhívja.

A magán érdeknek szükségesnek mutakozó megóvása érdekében a tanács jelen határozatnak a helyi lapokban való közzétételét is elrendeli s Hegyközszáldobágy község előljáróságát is az ottani lakosság közt leendő közhírré tétel végett értesíti.

Ezen véghatározat ellen 15 nap alatt szóval előterjeszhető vagy írásban benyújtható felelővel lehet élni a város polgármesterénél.

Miről Hettyei Gyula nagyváradai lakos, a rendőrkapitányi hivatal, a mérnöki hivatal, a gazdasági tanácsos, Márkus János hegybíró, Hegyközszáldobágy község előljárósága s a helybeli hírlapok értesítendőik.

Nagyvárad város tanácsának 1911. okt. hó 25-én tartott üléséből.

Rimler Károly,
polgármester.

Elnöknöválság a városi árvaházban.

Az igazgatóválasztmány ülése.

Evek óta huzódó kényes ügyben tartott ülést Nagyvárad város árvaházának igazgatóválasztmánya.

Tudvalevőleg özv. Des Eckerolles Kruspér Sándorné urnő a női választmány elnökségéről lemondott, mert a szabályok nem biztosítanak részére semmi jogot és hatáskört, e nélkül pedig nem hajlandó tovább vezetni az árvaház ügyeit.

Ennek a súlyát érzik a választmány tagjai és sajnálattal látják, hogy hiányzik az árvaházból az elnök mindenre kiterjedő gondossága. fáradhatlan buzgalma.

Az elnökség éppen azért keresi a módokat, hogy a szabályok módosításával elosszassa az ellentéteket s újból megnyerje az elnököt az árvaháznak és ezáltal ezen szép városi intézmény további fejlődését biztosítsa.

Az igazgatóválasztmány tegnapi ülésén Rimler Károly polgármester elnöklete alatt jelen voltak özv. Grunwald Henrikné, Moskovits Miksáné, ilj. Schwartz Ábrahámné, Mezey Vilma, Wechsler Adolfné, Bordé Ferenc főjegyző, dr. Vucskics Gyula, Hoffbauer Pál, Eleméry Ferenc, Heringh Sándor jegyző.

Rimler Károly polgármester válaszolja az árvaház ügyei körül történt dolgokat s kiemeli, hogy az elnök lemondását a városi tanács nem vette tudomásul, mert szükségesnek tartja odaadó buzgalmát, jóakarát az árvaház ügyei körül. Eddig nem volt mód, hogy eleget tegyenek az elnök óhájának, most azonban módosítják a szabályokat, hogy az elnök megfelelő hatáskört és jogokat nyerjen. A módosítás célja az, hogy újból megnyerjék az elnököt az árvaház ügyeinek.

Sulyok István látja, hogy az elnök visszalépése súlyos, válságos helyzetet teremtett. Mióta ez a fejtelenség van, történt-e intézkedés az elnöki teendőik ellátásáról? Ez a függő helyzet nem maradhat így. Kéri a polgármestert, hogy energiájával siettesse a dolog megoldását.

Gábel Jakab rámutat, hogy a szabályzat nem jó, mert nem alkalmazkodik az élethez. Amit az elnök tett, mindig szívesen fogadták, mert az üdvös volt az intézményre. Egy árvaházban a női kezeknek kell biztosítani szabadkezet. A személyi surlódások is a szabályzat rossziaságából keltek ki. Kellőleg módosítani kell a szabályzatot. Nagy reményeket fűz ahhoz is, hogy Eleméry tanácsnok vette át az árvaház ügyeit. Indítványozza, hogy a módosított szabályzatot nyomassák ki, osszák ki s rövid időn belül tárgyalják.

Dr. Vucskics Gyula szintén osztja azon nézetét, hogy a mostani káros helyzetből rendez mederbe terelődjön az árvaház vezetése. Hogy mit tett az elnök, azt tudjuk, hisz minden alkalommal az elnök és az igazgatóválasztmány kérte, hogy csak vezesse legjobb belátása szerint az árvaház ügyeit, azzal a szeretettel, amely minden tetteiből, lépéséből világosan látszott.

Ezután az igazgatóválasztmány elhatározta, hogy úgy a jelenlegi, mint a módosított szabályzatot kinyomatják és szétosztják, hogy a legközelebbi ülésen tárgyalják. Addig minden lemondás tárgytalan.

Ezután a folyó ügyeket tárgyalták. A költségvetést és a zárószámadásokat elfogadták. Egy gyermek napi ételmezése átlag 67 fillérbe kerül.

Végül Rimler Károly elnök kijelentette, hogy rövid időn belül újból összehívja a választmányt.

A kissármási földgáz lángokban.

Eg a kissármási területen a földgáz. Ez a hír bizonyára nagy felűnést fog kelteni mindenhol, ahol a földgáz iránt érdeklődnek és felhasználásához sok reményt fűztek.

A robbanásról és az aközben történt sérülésekről az alábbiakban számolunk be:

A Kissármás mellett levő földforrást betemetése óta egy őr őrzi, aki a forráshoz közeltekvő kis házban lakik feleségével és gyermekeivel. A szombatról vasárnapra virradó éjjel két órakor nagy robbanás ijesztette fel álmából az őr és családját.

Felkeltek, lámpát gyújtva, a forráshoz mentek, hogy megnézzék, mi történt. Alig tettek azonban néhány lépést, az előbbinél még sokkal hatalmasabb dördülés ráta meg a levegőt, mely körülöttük égni kezdett. Az őr elmenekült, felesége azonban oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy aligha marad életben.

Az óriási robbanást a földből kitörő földgáz meggyulása idézte elő. A közeli falu egész lakossága halálra rémülve futott ki lakóházaiból és megrettenve látták, hogy a föld körülbelül hat négyzetkilométernyi terjedelemben ég.

A robbanás elpusztította majdnem egy kilométernyi hosszúságban a Marosludas—Besztrce h. é. vasut vonalát és tönkretette a táviró és telefonvezetékeket.

Mután azonban a Kissármásról Kolozsvár felé vezető táviró- és telefonvezetékek épek maradtak, a nagysármási körjegyző, Nagy István, azonnal jelentette az esetet a kolozsvári hatóságoknak.

Veszprémy Antal, a nagysármási járás főszolgabírája, a rendelkezésére álló csendőrséggel már vasárnap reggel a szerencsétlenség színhelyére érkezett és a tűz eloltását, illetőleg lokalizálását földhányással iparkodott elérni. Egyidejűleg táviratozott Gyulafehérvárra, ahonnan a 12. utász-zászlóaljtól kért segítséget. Az utász-zászlóalj egy százada azonnal utnak indult különvonaton. Vasárnap délelben Kolozsvárról gróf Eszterházy Kálmán főispán, Dóssa Endre alispán, több bányamérnök és nagyszámú csendőrség kíséretében Kissármásra érkeztek, hogy addig is, míg a katonaság megérkezik a teljesen felfordult községben a rendet fenntartsák.

Az óriási terület pedig egyelőre ég. Hatalmas lángok csapnak az ég felé, teljesen megvilágítva éjjel is a nagykiterjedésű mezőséget, óriási forráságot terjesztve mértföldekre.

Egy későbbi távirat közli, hogy nemcsak a vasuti őr felesége, de maga az őr és gyermeke is súlyosan megsebesült. A feltörő földgáz még most is ég. A főszolgabíró jelentésére Kolozsvárról a földgáz felügyelősége a helyszínére ment. Az alispán utászkatonákat kért az oltásra, addig is a lakosság segítségével földet hordanak a kráterbe és azzal igyekeznek a lángokat elfojtani.

A kissármási földgáz robbanás ügyében több szakvélemény hangzott el. Így Feifer Ignác egyetemi tanár azt állítja, hogy ilyen eset már többször is előfordult. Így legutóbb Ober Gannában, ahol a földgáz egy lokomotív szikrájától gyulladt meg.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér. Alapított 1888.

UJDONSÁGOK.

Plébánosi beiktatás Váradvelencén

Szép és nevezetes örömnünnepet ült e hó 29-én, vasárnap a váradvelencei r. k. hitközség, melynek plébánosa Halász Gyula e napon tartotta plébánia-javadalmába való törvényes és ünnepélyes beiktatását.

A beiktatást dr Vucskics Gyula esperes végezte, ki a beiktató beszéd elején kifejtette, hogy miért ily későn történt meg a beiktatás. Rövid, de lendületes és hivatalos szavakban ecsetelte az átadott templomkulcsok, evangéliumos és szertartásos könyv szimbolikus jelentőségét.

Az eskü letétele után Halász Gyula, az újonnan beinstallált plébános a szószékre lépett, hol a hálás szeretet szavaival emlékezett meg b. e. Szarvasi püspökről, ki őt váradvelencei plébánossá nevezte ki, s a fiú tisztelet és hódolat szavaival mondott köszönetet gróf Széchényi Miklós püspöknek, ki neki az investitúrát megadta. Majd a szeretet hangján köszöntötte hivatásait, kik között már négy év óta működik és kifejtette, hogy a békét hirdeti, azt a békét, mely nemcsak a léleknek adja meg az örömet s boldogságot, hanem az egész embernek és az egész társadalomnak. Főtörkövése Krisztus országának kialakítása minden egyes reábizott ember szívében.

Az őszinte meggyőződéstől áthatott magaszárnyalású beszédet ünnepélyes szent mise követte, melynek végzetével egyszívvel-ílélekkel hangzott fel a Tőged Isten dicsőitők hálaadó Hymnus, Déli egy órakor barátságos ebéd következett, melyen részt vettek: Dr Vucskics Gyula, Imrik S. Zoltán, dr Istvánfy István, dr Mayer László, dr Spöcker József, dr Krüger Aladár, dr Moskovits Miklós, Nagy Márton főszolgabíró, dr Némethy Gyula, Jablonszky Emil városi pénztáros, Heilinger József, dr Lestyán Endre, Vucskics Zoltán főmérnök, Hegedűs Rezső gyógyszerész, Horváth Dóme, Kiss Károly, Magdics Károly, Székely Gyula, Vértési Sándor stb.

Az ebéd kedélyes hangulatára vall, hogy a számos felköszöntő hangzott el. Az újonnan beiktatott plébánost Vucskics esperes és Magdics tanító köszöntötték. Halász Gyula plébános poharát első sorban kegyelmes főpásztorára emelte, kiről a hála, szeretet, köszönet és ragaszkodás hangján emlékezett meg. A különböző felekezetek képviselői Horváth Dóme, Kiss Károly, Moskovits Miklós egy-egy tószóban mondták el őszinte leplezetlen érzelmeiket s felköszöntőik mindegyikét egy közös vonás jellemezte, a szeretet, melyet az ünnepelt eddigi magatartásával mindnyájuk részéről osztatlanul kiérdemelt s mely szeretet további fönmaradását remélik és kérik.

Szép szavakban emlékezett meg dr Krüger Aladár az ünnepelt anyjáról. Rövid, de igazi baráti érzelmektől áthatott köszöntő hangzott el Nagy Márton főszolgabíró ajkáról valamint sok másoktól.

Az ünnepélyről való elmaradásukat kimentették Rimler Károly polgármester, Fetser Antal és Lányi József püspökök és Gábrily Lajos kanonok, az új plébánosnak érdemtelen elődje, kiről az esperes beiktató beszédében is szépen emlékezett meg.

* Az erdészeti albizottság ülése. A vármegyei erdészeti bizottság november 3-án tart ülést. Az ülés a vármegyei ház kistermében lesz.

* Katholikus tiltakozó gyűlés Győrött.

Győr katolikusai nagyszabású gyűlésen fogtak vasárnap tiltakozásuknak kifejezést adni a katolikus egyház ellen most meginduló szabadkőműves támadásokkal szemben. A gyűlés szónokai a legfontosabb vitakérdéseket fogják tárgyalni, melyek körül a harc folyik: hitvallásos nevelés, iskolák államosítása, szekularizáció, autonómia, szabadkőműves támadások, Barkóczy-ügy stb. A gyűlésen az első beszéd megtartására dr Krüger Aladárt kérték fel, a ki »szekularizáció és autonómia« címmel fog nagyobb beszédet mondani. A győri katolikusok bátor tiltakozó gyűlése bizonyosan visszhangra fog találni az egész országban.

* Az ügyvéd szövetség megalakulása. Az országos ügyvédszövetség nagyváradi osztálya vasárnap tartotta alakuló gyűlését az ügyvédi kamara dísztermében. Dr Bekefi Gyula nyitotta meg a gyűlést. A szövetség célját dr Vajda József debreceni ügyvéd, az országos szövetség titkára ismertette. Az ügyvédek érdekeinek minden vonalon való megvédése a szövetség célja. Az ismertetés után kimondták a megalakulást. Elnökké dr Adorján Emilt választották, aki rövid beszédben körvonalazta programját. Társelnökké dr Taury László városi tiszti ügyészt választották. Titkár dr Fényes Sándor, pénztáros dr Blayer Endre, választmányi tagok: dr Olasz Béla, dr Fényes Odón, dr Perczel Adolf, dr Zigre Miklós, dr Várnai Ferenc, dr Várad Odón és dr Rozvány Jenő.

* Tisztújítások a vármegyében. A községi előjárósági tagok, valamint a legtöbb képviselőtestületi tagok ez év december végével lejár a megbízatásuk. A választásokat már november havában meg fogják tartani s azokra már most készülnek elő, a községekben, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a választások nem valami simán fognak megtörténni. A margitai járásban már november 9-én megkezdik a tisztújítást. Ez nyitja meg az egész vármegyében a választások hosszú sorozatát, mely csak december végével ér véget.

* Nedeczky Ferenc őrnagy. O felesége Nedeczky Ferencet, a 7. Vilmos huszárezred kapitányát őrnaggyá léptette elő a 16. huszárezredhez. — Nedeczky a nagyváradi uris társaságoknak igen rokoonszenves tagja volt.

* Közigazgatási bizottsági ülések. Biharvármegye közigazgatási bizottsága holnap szerdán tartaná meg november havi ülését. Az ünnep miatt szerdáról a következő napra, csütörtökre halasztották az ülést. — Ugyanaznap tartja ülését a városi közigazgatási bizottság is.

* Eljegyzés. Dr Szunyogh Pál ügyvéd, Szunyogh Szabolcs esztári földbirtokos és neje Beóthy Márta fia, eljegyezte Orley Anna urleányt, özv. Orley Kálmán szül. Miskolczy Irma bájos leányát.

* A Petőfi család siremlékének leplezése. A kerepesi úti temetőben tegnap délelőtt leplezték le a Petőfi Sándor és családjának hamvai fölé emelt siremléket. Az ünnepségen, amelyen József főherceg is képviseltette magát, résztvettek az irodalmi társaságok kiküldöttjei és a magyar írói világ számos kitűnősége. Az ünnepi beszédet Herczeg Ferenc a Petőfi-Társaság elnöke mondta.

* Főlvágtá az ereit. Szalontáról jelentik: Köles Imre 80 éves agg, aki valamikor a Vígsházban volt főrendezője, tegnap este öngyilkosságot kísérelt meg. Mindkét kezén főlvágtá ereit. Szerencsére hamar észrevették és így nem vérzett el. Állapota válságos.

* **Főiri vadászat a Fácinosban** Pom-pásan sikerült vadászat volt tegnap a Nagy-váradi melletti Fácinosban, amelyen résztvet-tek gróf Erdődy Gyula v. b. t. t., gróf Zichy Frigyes, gróf Széchenyi Antal, gróf Széchenyi Jenő, gróf Erdődy Tamás, gróf Erdődy Lajos. Pompás idő kedvezett a vadászatnak, amely fényes eredménnyel végződött, amennyiben 380 darab nyul és fácán került terítékre. — Szom-baton az Erdődy grótok a *vaskövi* erdőségek-ben vadásztak medvére s gróf Erdődy Lajos egy medvét ejtett el. — Gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyés püspök rokonai, akik pár napig a püspök szívesen látott vendégei voltak, ma elutaznak Nagyváradról.

* **Egy névtelen öreg ember halála.** *Kismarja* községben tegnap egy öreg 60 éves házaló zsidó az országuton hirtelen összeesett és meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a halálának erős alkoholemberzés követ-keztében beállott szívszélhűdés volt az oka. Az ügyesség megindította a vizsgálatot, azon-ban a halott kiletét nem lehetett megállapítani. Egyik helyről a másikra vándorolt portékáival de nem volt nála semmiféle irás.

* **A mérnök-egyesület és a halott.** **Égetés.** A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet nagyváradai osztálya az idén is megkezdte nyilvános felolvasó ülésének sorozatát. Az első felolvasó ülés november 4 én lesz, amelyen dé-lután 6 órakor a városbáza dísztermében *Tatár Zoltán* a halotthamvasztásról fog előadást tar-tani. Igazán csodálkozunk, hogy ma, mikor a technika és a mérnöki tudomány olyan hihetle-n gyorsasággal fejlődik és szinte mindennap egy-egy új vívmánnyal lepi meg a világot, akkor a nagyváradai Mérnök-egylet nem talál más témát előadásul, mint a halotthamvasztást, amelynek eszméje minden keresztény ember kegyeletét sérti és még hozzá pont a halottak kegyeletos ünnepének közelébe tették az elő-adás idejét. Talán a halotthamvasztásnak akar-nak nagydobbal híveket szerezni? mert ezek bizony — hála Istennek — igen igen kevesen vannak, reméljük, többen ilyen akció dacára sem lesznek.

* **Halalozások.** Résztétel értesülünk a gyászestéről, mely *Molnár Béla* csokalyi jegy-zőt sujtotta, édesanyjának özv. *Molnár Al-bertné* született *Vitányi Juliánának* halálá-val. A hatvankét éves urinő már régebben betegeskedett, míg aig egy héttel ezelőtt tüdőgyulladás támadta meg szervezetét s a gon-dos ápolás dacára nem tudták életét meg-menteni. Temetése ma, kedden, október 31-én délelőtt 9 órakor megy végbe Csokalyon. — *Makkoshettyei Isttyei Gyula* csász. kir. kamarás, nyugugalmazott ítélőtáblai bíró hosz-szas szenvedés után életének 81-ik évében el-hunyt. Az öreg urat kiterjedt rokonság gyá-szolja. Temetése november 1 én délelőtt fél 11 órakor a Lukács György-u 34. sz. gyász házból.

* **Ég a nyári színház!** Ijesztő hír jött be tegnap éjjel a városba. A színházban ép fel-gördült a függöny a harmadik felvonáshoz, mi-kor egy rendőr csendesen beszólt az újság-írókhoz:

— Eg a nyári színház!

Kocsiba ültünk s kivágtattunk a Rédey-kerti szinkórhöz. Már a tűzoltók hatalmas se-rege fogadott bennünket és csakhamar elterjedt a megnyugtató, hogy a tüzet elfojtották. Ha-szontalan csibészek kövekkel betörték az ab-lakot, kigörbölték és az emeleti női baloldali öltözőben meggyújtották a közbülső deszka-falat s az összes asztalokat. Pár perc alatt ott voltak a tűzoltók, akiket a posztoló rendőr ér-tesített. A direktor elsápadt, mikor bíról adták

neki a balészetet. A rendőrség szemlét tartott s több felleszített ajtót is talált. Ugylátszik, hogy itt egy rendszeres csibész-banda működik. Elszórva gyuták voltak a földön.

* **Megölte a csendőrszurony.** Ritka az a vasárnap, amelyen, hol egyik, hol másik köz-ségben valamely véres esemény ne játszódna le. Most *Told* községből közli tudósítónk egy legény véres halálának a híret. E hó 29 én délután a községi kocsmában duhajkodni kezd-tek a legények, mire a csendőrök rendet akar-tak köztük teremteni. Egyik legény, *Lévai József* szembeszált a csendőrrel, úgy hogy az kénytelen volt a fegyverét használni. A le-gényt oly szerencsétlenül érte a szurás, hogy rögtön meghalt. A vizsgálat megindult, hogy jogosan használta-e a csendőr a fegyvert.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szük-ségletét szerezzé be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron le-gyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert ren-desen későn bájjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporárúda. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.,

x **A LA GERBEAUD** színházi cukorkák kizárólag csak **Aszódynál**, Kossuth-utca és **Cukorkakirálynál** Kert-utcaán kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-ös 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségűért a cég neve garancia. Minden csomagon az **Aszody** név olvasható. :: **Telefon 635.** 550

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárad **Iroda s raktár Szt. János u. 4. Bémer-tér 3. Telefon 556.** Készíték a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizá-lása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

x **Szabadalmazott folyton-égő meteor kályhák, kályha-tálcák, ellenzők, fakosarak, széntartók nagy választékban TARSOLY és RISZTÓ** különlegességek vaskereskedésében Nagyvárad, Rákóczi-ut.

x **Október havában megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érke-ztek.** Kérjen mutatványszámot. **Benkő Artur.** Telefon 870.

OVÁS.
Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól. Bóvíl árut ne vegyen, mikor
ujat és szépet
nálam az elismert olcsó áron szerezhethet be.
TÁTRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.
Figyeljünk a cégre

Kolosváry Sándor
ékszerész, arany és ezüstműves üzletét
folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-váradi, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

Értesítés.
Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdo-nos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK** cég alatt.
Kiváló Jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhaj-tuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elis-merését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdívatosabb és legegyszerűbb ::
Cserépkályhák
állandóan raktáron vannak.
Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok** (Óváry Lajos utódai). **Csengeri-utca 27. szám.**

Rimanóczy műbutorgyár.
::: Állandó bútorkiállítás. :::
I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.
Saját készítményű modern cserép-kályhák állandóan raktáron. Elvál-lalja kályhák javítását.
Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.
::: TELEFON: 796. :::
Költségvetés díjtalan.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.
Kieszközöl
törlesztéses és jel-zálog kölcsönöket,
Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingat-lanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSÓ KÖLCSÖNT folyósítat.

SZÍNHÁZ.

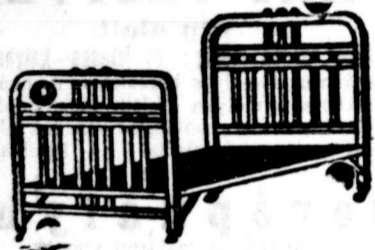
Heti műsor:

Kedd: Szentbernáti barátok (premier.)
Szerda: d. u. Molnár és gyermeke, este: Szentbernáti barátok.
Csütörtök: Szentbernáti barátok.
Péntek: Artatlan Zuzsi.
Szombat: Tilos a csók.
Vasárnap: d. u. Babuska, este: Artatlan Zuzsi.

Szentbernáti barátok. Ma, kedden este szenzációs bemutatója lesz a Szigligeti-színháznak. A szentbernáti barátoknak lesz a premierje. Ezt a darabot merész témája világhírűvé tette. A szerzetesek belső életét, lelki-világát írja meg benne a szerző, Ohorn Antal aki maga szerzetes volt és hosszú évek tapasztalata nyomán írta meg érdekes darabját. A színháznak minden férfi tagja játssza a darabban a nők közül Etsy Emilia és Angyal Ilka.

Délutáni előadás. November 1 én, Mindszentek ünnepén, délután előadást tartanak a színházban mérsékelt helyekkel. Színpadra kerül a Molnár és gyermeke, Raupach népdramája, elsőrendű szereposztásban.

Vas és rézbutor

gyári rakatári

Székronyágy 3 matracca 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarmiss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SPORT.

A N. S. E. téli programja.

Az a hatalmas siker, amely a N. S. E. őszi sportterményeit kísérte, további, komoly és nagy horderejű munkára buzdítja a vezetőséget. Legelőször is decemberben egy klub-őszi torna és atletikai számokból álló versenyt szándékozik rendezni a közel vidéki egyletek részvételével.

Ezen versenyre már komoly tréning folyik a főgimnázium tornacsarnokában az egyleti művezető felügyelete alatt. Ezenkívül minden hónapban a tagok buzdítására házi versenyt s utána természetesen — összejevetelt is rendez.

Ezuttal is közli a N. S. E. a tagjaival, hogy a téli tornaórák, mint eddig, kedden, csütörtökön és szombaton vannak.

Nagyban folyik az előkészület a korcsolyázás gyakorlására is, sőt, ha a tél kedvez, a legujabb sportot, a kedves téli szórakozást: a rődlizást is tervbe vették. Mindezen mozgalmak tanujelei annak, hogy a N. S. E. rövid időn hatalmas sportéletet varázsol elő városunkban.

S hogy ez sikerülni fog, bizonyítja a tagok jókedvtől hangos gyakorló órái a főgimn. tornaházban s az a fáradhatatlan törekvés,

amellyel minden tag küzd a szebb jövőért. Mi szerencsét és további kitartást kívánunk e lelkes férfiaknak.

Igazságszolgáltatás.

Agyonütött a barátját. Szalacs községben, György József gazdaembere szolgált Szász Imre fiatal legény. Ez év július 16-án lakodalom volt György József házában. Később estig tartott a mulatság, amelyen ott volt Kovács János odaváló legény is. Szász Imre valami csekélység miatt összeszólkoszott Kovács Jánossal. Kovács annyira dühös lett, hogy kirántotta a bicskáját és le akarta szurni Szász Imrét. Az öreg György József választotta szét a verekedőket és Kovácsot kiutasította a házából. Kovács János el is ment hazafelé. Azonban Szász Imre utána sompolygott és az utcán egy karóval úgy fejbe vágta Kovácsot, hogy az rögtön meghalt. Tegnapi volt ez ügyben az esküdszéki tárgyalás Korn Lajos elnöke alatt.

A vádlott beismerte a tettet, de azzal védekezett, hogy részeg volt és a társa a lakodalom alkalmával erősen megbántotta, különben nem akarta megölni a Kovácsot. Az esküdszéki bíróság erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés bűntetteben mondta ki bűnösnek Szász Imrét és egy és fél évi börtönre ítélte.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.
Üvegcsiszoló és tükör áruháza.
NAGYVÁRAD, RAKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezésék készítésére, művészi és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

TÁVIRATOK.

A képviselőház szünete.

Budapest, okt. 30.

(Saját tudósítónktól.) Hazai Samu honvédelmi miniszter, ma megjelent a Házban és az elnöki szobába vonult, ahol Berzevich Alberttel egy óra hosszat tárgyalt. Gróf Andrássy Gyula a folyosón Fusth Gyulával több min egy óra hosszat tárgyalt a béke eshetőségeiről. A képviselőház a kétnapos ünnepre való tekintettel háromnapos szünetet tart, amely kedden veszi kezdetét. A legközelebbi ülés pénteken lesz.

A hercegprimás nevenapja.

Budapest, okt. 30.

(Saj. tud.) Vaszary Kólos hercegprimás nevenapját ma ünnepelték a primási aulában. Körülbelül harminc küldöttség jelent meg a hercegprimás előtt. Először Kold Medárd üdvözölte az ősz főpapot. A hercegprimás meghatóan köszönte meg az üdvözlést és Isten áldását kérte az egyesületekre.

Az ellenzék határozata.

Budapest, okt. 30.

(Saját tudósítónktól.) A három tagú bizottság mára elkészült munkájával. A megállapodásokat egyelőre titokban tartják. A tárgyalások eredményét átadják a kormánynak.

A kormány terve.

Budapest, okt. 30.

(Saját tud.) Jól értesült helyről a következőket vettük. A kormány a véderőjavaslatokat leveszi a napirendről és a költségvetést veszi tárgyalás alá. Ezután két-három napig szünet lesz. Ez idő alatt Bécsben átdolgozzák a véderőjavaslatokat. Az átdolgozásban a függetlenségi párt vezető emberei is részt vesznek. A szünet alatt a kormány a választói jogreformjára vonatkozó javaslatokat készíti el.

KÖZGAZDASÁG.

Gyógyszerek szállítása a katonaságnak. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a cs. és kir. közös hadsereg 1912. évi gyógyszerükségletének szállítására vonatkozó hirdetmény a Budapesti Közlöny f. évi október 16-iki számában meg fog jelenni. Nagyvárad, 1911. október hó 27. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A gabonátörszén tegnap nagyon vontatott volt a hangulat. Készáru forgalom 28 ezer mázsa 5 fillérrel olcsóbb árak mellett.

Határidők sárlata:

Októberi buza	— — — —	11.78
Áprilisi buza (1912)	— — — —	11.86
Októberi rozs	— — — —	10.68
Áprilisi rozs	— — — —	10.33
Októberi zab	— — — —	9.36
Áprilisi zab	— — — —	9.56
Májusi tengeri (1912)	— — — —	8.52
Augusztusi tengeri	— — — —	8.60
Augusztusi repce	— — — —	14.60

SZERKESZTŐI PÓSTA.

U. J. Váradszentmárton. A jegyző választás eredményét már három nappal ezelőtt közöltük. Üdvözlét.

K. R. Salyi. Barkóczy tényleg úgy nyilatkozott, ahogy lapunkban közölve volt, éppen úgy közölte az Alkotmány is. De természetes, hogy azokat értette, akik érdekből térnek a kath. választásra. Üdvözlét,

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárád, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárád, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Formára és tartósságra felülmulhatatlanok a MOSKOVITS

anatomiai czipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyváradi fióküzletek:

I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.

II. Bémer-tér, Bazár-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa

czipő és csizmagyár részvénytársaság.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárád, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra

161

MEGNYILT

a Bémer-tér sarkán Nagyvárád lelegezánsabb czipőüzlete, hol óriási készletet tartunk mindenféle czipőárakban.

Egységáraink: 10, 13, 17. és 22. kor.

Moskovits Farkas és Társa

czipő és csizmagyár részvénytársaság

NAGYVÁRAD.

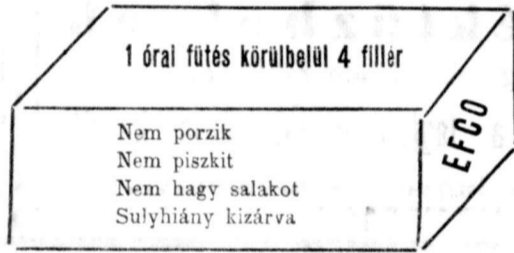
BÉMER-TÉRI FIÓK.

EFCO

Porosz-szalonn készítőgép

a legkiválóbb

fűtőanyag

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81. sz.

Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

Bumbera István

papi- és polgári szabó

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Részvénykicserélési felhívás!

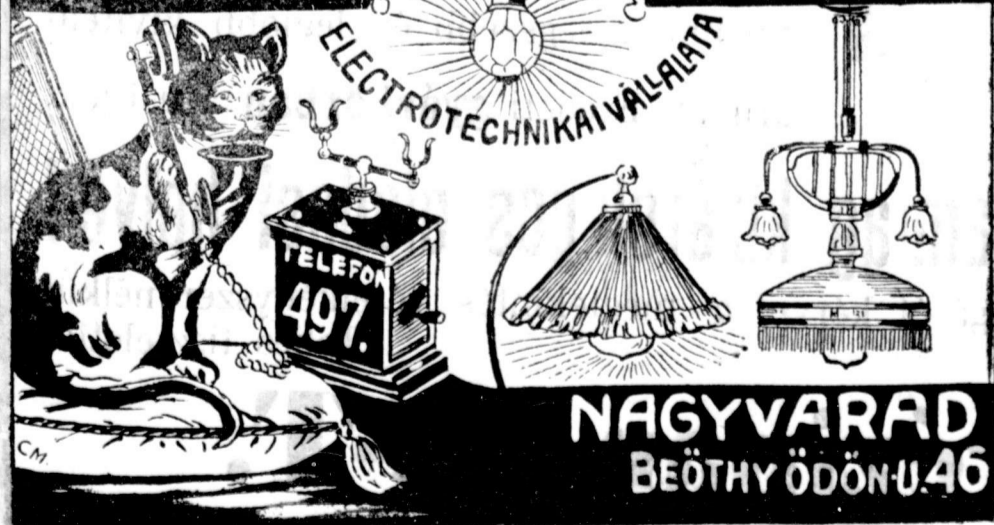
Az Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi bank és Központi Takarékpénztár r. t. felhívja azon tisztelt részvényeseit, kiknek birtokában Központi Takarékpénztári részvények vannak, hogy ezen részvényeket, szelvényekkel együtt, kicserélés végett az Egyesült intézet Teleki-utcai fiókjánál (Teleki-u. 3.) folyó évi október hó 10-től október hó 31-ig beszoigáltatni sziveskedjenek.

Minden egyes Központi Takarékpénztár részvény helyett 1 Egyesült intézetbeli részvény fog kiadatni. A kicserélés végett beadandó részvényekhez jegyzék csatolandó azon nevek felsorolásával, melyekre az új részvényeket kiállítani óhajtják.

Ezen részvények kicserélése, ha az új részvények a régiakkal azonos nevekre állítatnak ki, díj- és illetékmentes, ha azonban az új Egyesült intézetbeli részvény a régittől eltérő más névre állítatnak ki, a rendes részvényátírási-díj és illeték lesz fizetendő.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részv.-társ.

KAJÁRI ÖDÖN

Készít villamos világítási

és erőátviteli,

valamint csengő és házi telefon

berendezéseket. A legjobb minőségű

Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák

2 korona 30 fillérért kaphatók.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szárvíz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
8 » Thymol	20 »
1 » Stomatín	20 »
1 » tégely Odontin togpasztá	55 »
1 drb Odontin betét	98 »
1 üveg Picavan	85 »
1 üveg Bay Rum	80 »
1 » Jera violette brillantín	15, 22, 35 »
1 » francia brillantín	50 »
1 » folyékony brillantín	15 »
1 » valódi dió olaj	75 »
1 » » » kivonat	15, 20 35 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	88 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » fekete champos	1 frt — »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	88 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üvegtégely tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuszkéfe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkéfe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 matr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	85 »

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

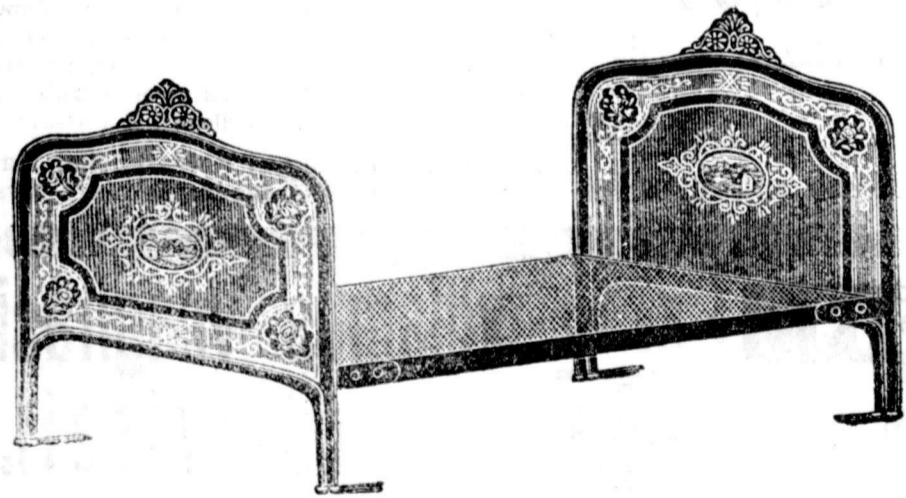
esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben, villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Vas- és Rézipar r.-t. Nagyvárad

Telefon Gyártelep 1015.

Telefon Városi raktár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a

Rákóczi-ut 13-ik szám alatt
Weiszlovits - palotában

vas- és rézbútor kiállításunkat

folyó hó **15-én megkezdjük.** Raktáron

tartunk a legszebb és legjobb kivitelű

árakat. Eredeti **gyári árban** árusítjuk.

A szabadalmazott Éden-pamlag kizárólagos eladási helye!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, a megtekintés vételkényszer nélkül
maradunk
Teljes tisztelettel

Vas- és rézipar R.-T.